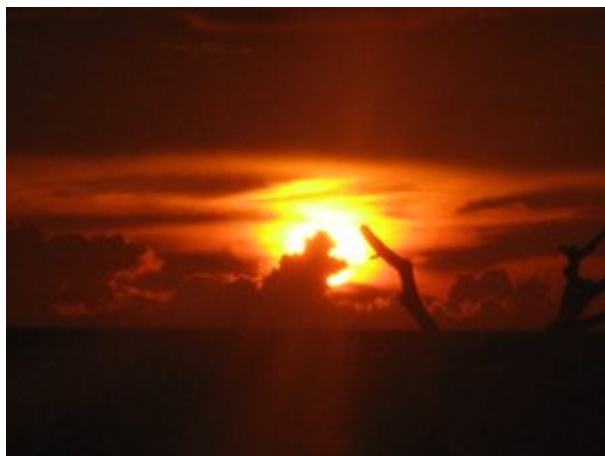

Η ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΓΚΟΤΑΜΑ (του Γιάννη Ζήση)

Απαντήσεις στα υπαρξιακά ζητήματα του ανθρώπου δόθηκαν πολλές φορές στην ιστορία του. Κάποια στιγμή έγινε φανερό ότι χρειαζόταν πλέον μια άμεση ψυχολογική και λογική τομή. Αντί της συμβολικής οικονομίας χρειαζότανε πια μια βιωματικά ουσιαστική αμεσότητα.

Χρειαζότανε τη λογική και *εννοιακή οικονομία των εννοιών και της βιωματικής αμεσότητας*. Υφίστατο μια όλο και μεγαλύτερη ανάγκη για αμεσότητα Λόγου και βιώματος, παρ' όλες τις υπάρχουσες συμβολικές και Σαμανικές διαμεσολαβήσεις στην υπαρξιακή επίκληση και ανάγκη.

Η αναγκαιότητα αυτή γινότανε όλο και μεγαλύτερη όσο η συμβολικότητα δεν λειτουργούσε σημαντικά και βιωματικά, αλλά δεσμευότανε ως τελετουργικός δογματισμός και θεατρικά στείρος φονταμενταλισμός.

Η τιμή για την ολοκληρωμένη ανάδειξη αυτής της αμεσότητας - μαζί με τον Βυάσα και τον Ερμή τον Τρισμέγιστο- ανήκει ιστορικά στον Πρίγκιπα που απέρριψε ένα βασίλειο και τη διλημματική προφητεία της αυτοκρατορικής δόξας. Δηλαδή ανήκει σε αυτόν που απέρριψε κάθε πλούτο, εξουσία και ιστορική δόξα και ρίχτηκε στην αναζήτηση, ή επέστρεψε στις θεμελιώδεις απορίες νοήματος και θεραπείας της ζωής. Απέρριψε τη συμβολική παρηγοριά και οικονομία των σταδίων της αναζήτησης του παρελθόντος. Απέρριψε όμως ριζικά και αβίαστα, ή ανέτρεψε τις θεατρικές γοητείες και καθηλώσεις της ζωής. Ρίχτηκε μοναχικά στον στοχασμό. **Κατέστησε τον στοχασμό για πρώτη φορά στην**

παγκόσμια ιστορία βάση πραγματικής ιερότητας.

Άφησε ένα βασίλειο, μια οικογένεια με γυναίκα και παιδιά, ένα θέατρο παραδόσεων και μια υπόσχεση εξουσίας και δόξας, ως μια ομολογία ότι όλα αυτά ήταν γεννήματα μιας αδιέξοδης ερώτησης και απελπισμένες διασκεδάσεις της. Από πρίγκιπας μιας τυφλής υπαρξιακά πολιτείας έγινε πρίγκιπας της Σοφίας. Αναζήτησε ωμά και απροκάλυπτα, χωρίς συμβολικά πέπλα το φως της ζωής και της ύπαρξης. Παινήθηκε από κάθε ναρκισσιστική εκτροπή και παγίδευση, από κάθε χωριστικότητα και προνόμιο.

Βίωσε ως **αφειτηρία του στοχασμού την υπαρξιακή συμπόνια** και αλληλεγγύη με ελάχιστα ερεθίσματα. Ανέστρεψε πλήρως τις διασκεδαστικές έλξεις και ελκύσθηκε με ευθύτητα από τη βαθύτατη ενάργεια της υπαρξιακής επίκλησης της ζωής. Τοποθετήθηκε με απλότητα αποφασιστική και καθοριστική. Δεν διασκέδασε τη συμβολική και θεατρική αδυναμία με στοχασμό. Απαρνήθηκε αβίαστα χωρίς ελάχιστο ψυχολογικό «κόστος» όλες τις ψυχολογικές μεταθέσεις και υποκαταστάσεις και ελκύσθηκε με μοναδική αμεσότητα από το αποδεσμευμένο φως του Λόγου και της Συμπόνιας.

Ήταν ο πρώτος που έλκυσε την αναγνώριση ιερής υπερβατικότητας χωρίς δραματικότητα ιστορική, μόνο με στοχασμό και διδασκαλία. Ήταν μια νέα αρχή που έμεινε στην ιστορία ως Γκοτάμα Βούδας ή Φωτισμένος και ξεχάσθηκε ως πρίγκιπας Σιντάρτα των Σακιά.

Το έργο του Γκοτάμα

Ποιο ήταν το έργο αυτού του αδιάφθορου από ζωικές και ψυχολογικές καταβολές, εκτροπές και γοητείες, αυτού που αντιμετώπισε ολοκληρωμένα τις ειδωλικές καθηλώσεις και ταυτίσεις του εαυτού;

Ο Γκοτάμα αναγνώρισε απ' την αρχή τα θεμελιώδη ψυχολογικά πεδία εκτροπής του ανθρώπινου βίου και της συνείδησης της ζωής. Έτσι, δεν παρασύρθηκε σε αυτόματες ή αντανακλαστικές ή συνειρμικές άμυνες.

Δεν έδωσε έμφαση στην αντιμετώπιση του θανάτου με συμβολική ή μεταφυσική επιβίωση, αλλά στην αντιμετώπιση του ψυχολογικού

πόνου. Προσανατολίσθηκε με λογική και ψυχολογική οικονομία αναδεικνύοντας έτσι την θεμελιώδη σοφία στα αφετηριακά σημεία του βιωματικού στοχασμού.

Αναγνώρισε τη μεταθετικότητα μιας μεταφυσικής απόφασης και προτίμησε να σταθεί ψυχολογικά. Έτσι, έγινε προπομπός των σύγχρονων εξελίξεων και στην επικέντρωση των επιστημών του ανθρώπου. Πορεύθηκε με τις ελάχιστες σκεπτικές ή νοητικές παραδοχές και λειτούργησε με οικονομία μέσων και στόχων.

Για τη συνάφεια του πόνου με όλα τα γεγονότα της ζωής

Η πρώτη λοιπόν αναγνώρισή του ήταν επικεντρωμένη στον θάνατο της μορφής και του σώματος, στη θνητότητα και την ασθένεια ως αναγνώριση μιας *οδυνηρής Ειμαρμένης των όντων* όπως και της οικολογικής δραματικής αλληλοσυσχέτισής τους. Δεν έμεινε όμως στον οραματισμό μιας μελλοντικής οικολογικής καταλλαγής της βασανιστικής οικολογικής ανακύκλωσης της ζωής.

Ούτε πάλι επιχείρησε να παρέμβει με μια πρακτική αντιμετώπισης -ουσιαστικής ή συμβολικής- της ασθένειας ή του θανάτου. Έτσι, διέσωσε όχι μόνο την οικονομία του εγχειρήματος, αλλά και τη συμβατική ευθύτητα και εγκυρότητα του στοχασμού του.

Συγκέντρωσε με όρους καταλυτικού και ριζοσπαστικού πραγματισμού το εγχείρημά του στον πόνο και τον ψυχολογικό χαρακτήρα του. *Αναγνώρισε τη συνάφεια του πόνου με όλα τα δραματικά ουσιαστικά γεγονότα της ζωής.* Δεν απέδωσε όμως την αιτία του σε αυτά καθαυτά τα γεγονότα. Αλλά, ανέλυσε ενδιάμεσους κρίκους απόκρισης. Διέγνωσε την εποικοδόμηση και την εκτροπή του φυσικού και αντανακλαστικού ενστίκτου της αυτοσυντήρησης και της επιβίωσης στο ψυχολογικό πεδίο του ανθρώπου. *Δεν κήρυξε πόλεμο στο φυσικό ένστικτο.*

Δεν κυνήγησε ανθρωπολογικές ουτοπίες, ούτε έγινε παρηγορητής. Απομόνωσε το μόνο ευάλωτο σημείο που θα είχε καταλυτική επίδραση αν άλλαζε. Ήταν το πιο εύκολο και με λιγότερο βιολογικό βάθος μηχανισμού στοιχείο. Δεν ήταν ισχυρό οργανικό στοιχείο αλλά το πεδίο εκτροπής και αλλοτρίωσης, το εποικοδόμημα. Δεν έβλεπε τίποτε ιερό εκ παραδόσεων και ήταν έτσι ελεύθερος στην απλότητα του στόχου και της μεθόδου από

κάθε γοητεία και αυταπάτη. Προχώρησε λοιπόν στον εντοπισμό μιας δευτερογενούς σχέσης και δυναμικής πόνου.

Πραγματικά με την απλότητα του φωτισμένου οφθαλμού διέγινωσε την ευάλωτη «ιερή» κεφαλή της Λερναίας Ύδρας.

Ας σημειώσουμε ότι πρακτικά σε αντίθεση με τους ήρωες, τα τιτανικά τέρατα είναι ευάλωτα όχι στο κατώτατο αλλά στο ανώτατο, η θνητότητά τους είναι στο κέντρο τους. Είναι το εποικοδόμημα ή το φάντασμα που στοχεύεται για ανάκτηση της υπαρξιακής απλότητας των αναγκών και των προοπτικών.

Για την εκτροπή του ενστίκτου αυτοσυντήρησης στην επιθυμία

Η δευτερογενής δυναμική πόνου ξεκινάει από την ψυχολογική καθετοποίηση και την κοινωνική επεκτατική εκτροπή του ενστίκτου αυτοσυντήρησης στην επιθυμία. Απομονώνει δηλαδή την επιθυμία που άλλοι θα την έβλεπαν ως διασκεδαστική λύση του προβλήματος. Γι' αυτό είναι η αιτία. Εδώ δείχνει πια τη διορατικότητα και την επαναλαμβανόμενη σοφία και ελευθερία από κάθε παραισθητική κλίση. Στέκει ξανά εδώ για να διαγνώσει ένα δεύτερο σημείο της καθετοποιημένης τιτανικής ή τερατώδους δύναμης της επιθυμίας.

Εντοπίζει ένα ψυχολογικό μηχανισμό, τον μηχανισμό της ταύτισης. Δεν επιδιώκει να μηδενίσει αυτή την ταύτιση με το σώμα που παράγεται από την αίσθηση και μέσα στην αίσθηση και η οποία λειτουργεί ως συνεργατική στο φυσικό αντανακλαστικό και ένστικτο της ζωής. Προσπαθεί να εξουδετερώσει την υπερβολή της ταύτισης που λειτουργεί σαν αγωγός μεταφοράς της αυτοσυντήρησης και του ενστίκτου, στην επιθυμία και την ψυχολογική και κοινωνική αυτονόμησή της που αλλοτριώνει τη φύση και το υποκείμενό της.

Μένει έτσι στην αντιμετώπιση της επιθυμίας και στη διάλυση της γοητείας και της αυταπάτης, ως υπερβολή της ταύτισης και της εκτροπής της, σε ένα ψυχολογικό και κοινωνικό κυκλώνα.

Για τη ρυθμισμένη βιωματική πορεία προς την ικανοποίηση χωρίς επιθυμία

Ο Γκοτάμα αξιοποίησε σε όλη αυτή την προσέγγιση όλο το πλαίσιο εμπειρίας και βιωματικής μεθοδολογίας όπως τη συναντάμε στα πλούσια συστήματα της Ινδικής κουλτούρας, όπως στις Σούτρες του Παταντζάλι. Επέδειξε όμως εξαιρετική ικανότητα διαισθητικού εντοπισμού των κρίσιμων σημείων και οικονομίας μεθόδων.

Δεν άφησε πλαίσιο για πληθωρισμό ή ασάφεια στον στόχο και τη μέθοδο. Εντόπισε το αδύνατο σημείο -περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο- για την ανθρώπινη αθλιότητα. Υπήρξε ολοκληρωμένος και εμφατικός σε αυτό.

Στη συνέχεια όμως αποφεύγει κάθε ακρότητα γνωρίζοντας και τους κινδύνους της και τη μακρόπνοη προβληματική της. Αποφεύγει να πει πράγματα που ίσως πιστεύει και πράγματα που θα μειώσουν την οικονομική μεστότητα της Διδασκαλίας του. Κηρύσσει τη Μέση Ευγενή Ατραπό. Οι προσδιορισμοί Μέση και Ευγενής είναι ιδιαίτερα σημαντικοί. Μιλάει για μέσα και οργανικοποιεί πραγματιστικά την εγγύτητα της πραγμάτωσης της ψυχολογικής επίτευξης μιας λυτρωτικής προοπτικής.

Προσδιορίζει τα μέσα ως ορθότητες στη χρήση των ήδη υφισταμένων και τέλος υποδεικνύει την καταλυτικότητα αυτής της συνεχούς μετριοπαθούς και ρυθμισμένης βιωματικής πορείας στη διαρκή επίτευξη μιας ικανοποίησης χωρίς επιθυμία και ταύτιση. Είναι μια «αισθαντικότητα» που προκύπτει από την έξοδο από την αισθαντική επιδίωξη και τη ζωική μέθοδο ικανοποίησης.

Αποκαλύπτει ότι η παύση της επιθυμίας και της ταύτισης είναι εκλυτική και αποκαλυπτική μιας νέας κατάστασης και μιας πνευματικής αειφορίας.

Για τις σχέσεις συμπόνιας και αλληλέγγυας ταύτισης

Το εγχείρημα αυτό ολοκληρωνόταν με την πλήρη συμπόνια και την

υπέρβαση της απελευθέρωσης από την επιθυμία για ζωή και ύπαρξη, στην ταύτιση με τις μορφές. Στόχευε πλέον στην αντικατάσταση του ενστίκτου αυτοσυντήρησης και του ατομισμού της ζωής, όχι μόνο στην αναγνώριση της καθολικότητας και της ολότητας της ζωής και της ύπαρξης, αλλά και σε μια σχέση συμπόνιας και αλληλέγγυας ταύτισης που ως ελάχιστη περιέχει την αβλάβεια και ως μείζονα την υπηρεσία.

Η αποειδωλοποίηση του υπερβατικού και η αφαίρεση κάθε ναρκισσισμού παρ' όλη την οικονομία και τη λογική καταλυτικότητα δεν ήταν πεδία συμβατοποιημένα με την ανθρωπολογική εξέλιξή μας. Δεν άφηναν καν ούτε πεδία για νοητικές φαντασμαγορίες. Έτσι λοιπόν στον βαθμό που θα έμεναν σαν αποκαλυπτικές αλήθειες, θα άρχιζαν να αναπτυσσόntonτουσαν συμβολικά, τελετουργικά με πλουραλιστικό φονταμενταλισμό.

Μια χαρακτηριστική περίπτωση κοσμοθεωρητική συμβολικής συμπλήρωσης είναι το Βουδικό Πάνθεον.

Ιδιαίτερα κρίσιμη είναι η αναφορά στον Βούδα της αιώνιας διάρκειας. Βλέπουμε εδώ την ανάγκη ανάκτησης μεταφυσικών βεβαιοτήτων και κοσμολογιών. Έτσι ο Βουδισμός, δεν περιορίστηκε σε αυτό στο οποίο καθ' υπερβολή περιόρισε ο Βούδας τον εαυτό του στη διδασκαλία του.

Το έργο του Βούδα αναπτύχθηκε με ελάχιστη κοσμοθεωρία καθώς ξεδίπλωσε την οντολογική απλότητα στο πεδίο του νου με τη βιωματική αποσύνδεση, απόσπαση, απάθεια, αφαίρεση και υπερβατικότητα και με διακριτική φωτεινότητα και ακτινοβολία. Ενήργησε έτσι, αποκαλύπτοντας ότι το θυμικό πεδίο της επιθυμίας, της αισθαντικότητας, της αίσθησης των ενστίκτων και των φαινομένων δεν είναι αρχή, δεν είναι συστατικό στοιχείο. Το έκανε αυτό ενεργώντας από το πεδίο του νου, με τη δύναμη του νοητικού φωτός και της καταστάλλαξής του. Ανέδειξε τις ατέλειες του θυμικού πεδίου, ή αλλιώς ένα πεδίο «φοχατικής» ατέλειας και παροδικότητας.

Η Θεραπευτική του Γκοτάμα

Η θεραπευτική του απηχεί σ' όλο το εύρος των προβλημάτων της ταυτότητας, του βίου και του πολιτισμού. **Η θεραπευτική αυτή συνιστάται στην αποκάλυψη της κενότητας του θεατρικού πεδίου, των θυμικών αντιδράσεων** αναφορικά με τον Εαυτό, το Είναι και το Πνεύμα.

1. Με την αποσύνδεση από το θυμικό πεδίο των αντιθέτων επιτυγχάνεται ευδαιμονία ή μακαριότητα και η συνείδηση καθίσταται Φως της Ψυχής, της Σχέσης και του Δρόμου. Πρωταρχικά ο Βούδας εκδήλωσε την υπέρβαση των ζωικών καθηλώσεων του Εαυτού και του Πολιτισμού και τον νου. Διέκοψε την δέσμευση της εξέλιξης της συνείδησης στη «ζωική οδυνηρότητα». Έλυσε αβλαβώς και συνεκτικά το γόρδιο δεσμό που δένει την ανθρώπινη φύση με τη ζωική. Αποσύνδεσε την συνείδηση από την καθήλωσή της στον βιολογικό κύκλο και τον ανταγωνιστικό φθόνο που εμπνέεται από φόβο κι επινοεί το μίσος, τη βία και τον φόνο. Ανέδειξε την ένθεη Αδιαφορία και Ελευθερία μέσα από την συμμεριστική ή αλληλέγγυα κατανόηση και φώτιση.

Η νότα και το φως που απελευθέρωσε είναι διαχρονικά επίκαιρο. Είναι η ανάκτηση της εσωτερικότητας του Όντος χωρίς παραστάσεις, είναι η καθαρότητα και ο Λόγος της υποκειμενικότητας και της καθολικότητας.

2. Στο νοητικό πεδίο σαν πεδίο διαμεσολάβησης πνεύματος και ύλης ξεδιπλώνεται ή ακεραιοποιείται η ανέλιξη της ζωικής φύσης ως εκστατικός νους. Η ζωικότητα ως κύκλος ενσαρκωμένης συνείδησης και ζωής είναι το υπόβαθρο νοητικοποίησης και Λογοϊκής έκλυσης ή σταύρωσης της μορφής.

Αυτό είναι το κεντρικό θέμα όλων των θρησκειών, των φιλοσοφιών, των οργανώσεων και του πολιτισμού: η Λογοϊκή υπερβατικότητα και εκστατικότητα ως απόκριση στο Ερώτημα, στη Δυαδικότητα και Διαλεκτικότητα και τη Γονιμότητα και Εκστατικότητα.

Η θεατρικότητα, ο βίος και οι λειτουργίες αναλώνονται Λογοϊκά και Οντολογικά. Έτσι, εκλύεται ο Λόγος ψυχολογικά και φυσικά ως Είναι υπέρβασης ή Διαλεκτικής έκλυσης και σύνθεση του Ψυχολογικού, του Φυσικού και του Νοητικού.

Το κλειδί της Μαζικότητας της Ζωής εκλύεται στην εσωτερικότητα Λογοϊκά. Αναδεικνύεται η σχέση Πνεύματος και Ύλης μέσω Συμπαντικότητας ή Μαζικότητας και Εσωτερικότητας. Λειτουργεί ως υποστασιακός αλλοτροπικός ή Φασματικός Τελεστής και Ελκυστής, όπου η Απλότητα ως Σύνθεση, Αφαίρεση και Ελευθερία βαίνει μορφογενετικό πεδίο ή Αφθονία του Λόγου στην υπόσταση και τη διάσταση.

Διαβάστε σχετικά:

–Η εμπειρία του φυσικού και του ψυχολογικού πόνου – Ο κύκλος και το νόημά της (Α Μέρος)

–Ασθένεια: η τέλεια λύση που βρίσκει ο εγκέφαλος (του Ζαν-Ζακ Κρεβκέρ)

**Γιάννης Ζήσης,
Συγγραφέας**

Ημερομηνία ανάρτησης: 23 Νοεμβρίου 2011